

Zadnje vesti

Deževno, oblačno in gorko z najvišjo temperaturo 50, najnižjo 35 stopinj, je vremenska napoved za danes.

Evropo drži še vedno hud mraz, pa tudi sneg. Zdi se, da je bila večeraj najbolj prizadeta Jugoslavija, kjer so se v hribih na jugu v Macedoniji utrgali plazovi, ki so napravili silno razdejavnje. Današnje poročilo pravi, da je sneg do smrti zasul 58 ljudi, 93 jih še vedno pogrešajo. Vojaški so šli na pomoč. V Macedoniji je zbrana skupna reševalna akcija civilnih in vojaških oblasti.

Današnje poročilo nadalje ve povedati, da je prišlo ob življenje v zvezi z mrazom in snegom do sedaj 450 ljudi, 600 naselbin pa je odrezanih od sveta. Plazovi postajajo nevarni v vseh alpskih krajih.

V Washingtonu bo danes popoldne predsednik Eisenhower sprejel štiri zdravnike specialiste za srčne bolezni, ki so ga preiskali in ki mu bodo poročali o njegovem zdravstvenem stanju. Jutri gre Eisenhower na entedenski dopust na posestvo zakladnega tajnika George Humphreya v Georgijo.

Ohijski republikanec, poslanec William Ayers, je točno povedal, da ve, da Eisenhower ne bo več kandidiral. Podrobneje se ni hotel izraziti.

Republikanski senator George Bender je bil pozval guvernirja Franka Lauschet, da naj se izjavi o svojem političnem programu. Bender in Lausche bosta kandidirala za ohijskega senatorja. Bender hoče tudi skupne debate z Lauschetom. Lausche mu je odgovoril vljudno, toda odločno, da ga ne rabi in da bo sam povedal Ohijcem kaj je njegov program.

Zdravnik Samuel Sheppard, ki prestaja kazen v kaznilnici v Columbusu, si je zboljšal položaj. Dali so mu službo bolnišniškega strežnika, ne bo smel pa vršiti kakih zdravniških poslov kot takih.

V Kanadi se je končala stavka v General Motors, ki je bila izredno ostra. Trajala je 148 dni.

V družbi Westinghouse pa obratno še ni nobene odločitve glede nove delovne pogodbe in konca stavke. Nemiri med delavci na piketiranju ter med tistimi, ki hočejo na delo, pa se po raznih krajih in tovarnah družbe Westinghouse nadaljujejo.

V St. Louisu, Mo., imajo družabno senzacijo. Mrs. June Milton, katere prvi mož je bil ubit v vojni, od drugega pa je razporečena, je imela ljubimca v osebi republikanskega političnega prvaka Sieberta, starega 59 let. Ko se je Siebert nahajal v postelji, ga je Mrs. Milton, ki je stara 26 let, ustrelila, nato pa odnesla s stanovanja svojo obleko, televizijski aparat in druge predmete. Vrnila se je čez 21 ur in zažgala posteljo, na kateri se je možki nahajal. Ogenj je opazil neki mimoidoči policaj, ki je malo preje videl tudi Mrs. Milton, ko je stanovalje zapustila. Na podlagi njegovega opisa, je bila ženska kralu nato prijeta in aretirana. Nahaja se v zaporu pod obtožbo umora in požiga.

Črnici imajo lepo število lastnih visokih šol!

Črnka Autherine Lucy razburja ameriško javnost. Hoče iti na državno univerzo mestu Tuscaloosa v Alabami. Univerza je stara 125 let in ni imela v svoji zgodovini črnko, ali črnca kot slušatelja. Lucy izhaja iz črnske farmerske družine, v družini je devet otrok. Končala je v Birminghamu visoko šolo in postala učiteljica. Njej gre za to, da se na visoki šoli v Tuscaloosa vpiše kot slušateljica in se hoče posvetiti po končanih študijah poklicu knjižničarke. Sledili so veliki nemiri, radi katerih jo je uprava visoke šole za nedoločen čas izključila iz univerze.

Nastane vprašanje, ali črnici nimajo svojih lastnih visokih šol, ali nimajo fondov za vzdrževanje teh šol.

V Ameriki so črnici začeli s privatno organizacijo svojih visokih šol leta 1944. Takrat so postavili 31 teh šol. Tako šolo imajo tudi v Clevelandu. V Clevelandu bo v dneh 17.—19. marca sestanek predsednikov črnskih visokih šol, katerih je sedaj po Ameriki že 31. Te visoke šole razpolagajo s svojimi zadostnimi fondy, iz teh šol je samo v Clevelandu izšlo kakih 1,200 slušateljev, ki so šole končali in so sedaj zaposleni kot učitelji in profesorji, kot zdravniki, kot duhovniki v raznih verskih sektah, kot pravniki, kot socialni delavci, inženirji, pa tudi v poslovnem svetu.

K črnemu vprašanju se je ponovno oglašil Adlai Stevenson, ki je za to, da se zednačenje po šolah izvrši polagoma. Stevenson pozarja tako demokrate, kakor republikance, da bi bilo za ameriško družabno življenje naravnost usodno, če bi se vzelo črnko vprašanje kot volilna parola pri volitvah leta 1956. Adlai Stevenson opozarja, da če bi se šlo z glavo skozi zid, potem bi vstali ekstremisti, ki bi podrli to, kar se je s potrpežljivostjo in vztrajnostjo že doseglo na tem polju.

PLAČA PREDDELAVCEV

V Clevelandu so se zanimali za plačo predelavcev po raznih tovarnah. Dognali so, da znaša ta plača \$551.39 na mesec—gre za povprečno plačo — kar pomeni 15% povišja v primeri z letom 1953. Delavstvo, ki je odvisno od mezd na uro, je dobilo v istem času približno 11% povišanja mezd. Večina predelavcev je plačana enako kot delavci za nadurno delo, dalje uživa prednost "seniority" ter druge ugodnosti iz zavarovanj ter podpor. Socialni položaj clevelandskih predelavcev bi po tej statistiki ne bi bil preslab.

MED ZDRAVNIKI IN BOLNIKI

Ameriška zveza zdravnikov je določila \$30,000 kot stroške za splošni narodni pregled, kakšno je razmerje med zdravniki in bolniki. Na bolnike je stavila posebna vprašanja, ali jih zdravniki pravilno in človeško zdravijo in ali bolniki zdravnikom zaupajo. Zanimiv je izid tega pregleda.

Prvo je to, da ima 82% ameriških družin svojega družinskega zdravnika. Najštevilnejše take družine niso v mestih, marveč v podeželju.

Na splošno bolniki menjavajo zdravnike. Gre za naravne razloge, ker se je ali zdravnik, ali pa bolnik preselil, ali je zdravnik umrl. Precejšnje število bolnikov pa je takih, ki so zbrali drugega boljšega zdravnika.

Bolniki se pritožujejo nad zdravniki, da preveč računajo,

Atom za elektriko

Tudi Združenih državah hitijo, da postavijo elektrarne, katere bo gnala atomska energija. Z ameriško atomsko energijo še vedno razpolaga posebna federalna komisija, ki je dala koncesijo že 12 industrijskim družbam, ki bodo postavile na ameriškem severovzhodu 12 elektrarn na atomski pogon. Skupna produkcija: 134,000 kilovatnih ur.

Komisija za atomsko energijo ima rešiti prošnje štirih ostalih družb in sicer družbe Detroit Edison Co., ki bo izdelala na leto električne energije 100,000 kilovatnih ur; iz Nebrasko je prošnja, da se v okraju Columbus postavi elektrarna na atomski pogon; letna produkcija bo 75,000 kilovatnih ur. Tudi Chicago bo imel elektrarno na atomski pogon. Ta elektrarna bo delala z letno produkcijo 180,000 kilovatnih ur.

Najmočnejša elektrarna na atomski pogon bo v New Yorku. Gre za družbo Consolidated Edison, letna produkcija 250,000 kilovatnih ur.

MOČNE BANKE

V Ameriki je 17 bank, ki izkazujejo več kakor eno milijardo hranilnih vlog. Osem teh bank se nahaja v New Yorku, po dve v San Franciscu in Chicagu, po ena v Los Angeles, Detroitu, Pittsburghu, Bostonu in Clevelandu. V Clevelandu gre za bančno podjetje Cleveland Trust, ki je z vsemi svojimi podružnicami imelo v lanskem letu več kakor milijardo vlog in je med velikimi bankami Amerike na 17. mestu.

Na obisku

V Clevelandu se nahaja na obisku poznana Mrs. Josephine Odar iz Canton, Ohio. Tu je prišla na zdravljenje v Cleveland Clinic bolnišnici. Nahaja se pri nečakinji Mrs. Josie Homovec na 6211 Carl Ave.

NE IGRAJ SE Z BOLNIM SRCEM!

Danes izide v Washingtonu zdravniško poročilo, kaj je z zdravstvenim stanjem predsednika Eisenhowerja, katerega je bila lani zadela srčna kap. Prav ožji krog Eisenhowerja, torej njegovi posebni osebni prijatelji, so izgubili vsak up, da bi se Eisenhower spustil v nevarno tekmo za predsednika.

Na srečo je bil obolel ravno za lanski 4. julij tudi senator Lyndon Johnson, ki je vodja demokratske večine v senatu. Johnson je napad prestopil; začetkom so mu zdravniki dali 50 — 50 verjetnosti, da bo ostal pri življenju. Povedali pa so mu, da je 80 odstotkov tistih, katere zadene srčna kap, obsojenih, da sicer še ostanejo pri življenju, vendar se morajo držati strogih predpisov.

Senator Lyndon Johnson se teh predpisov točno drži, kakor mu je predpisano in dela in počiva toliko časa, se drži najstrožje diete, skratka, mora živeti po strogih predpisih.

Breme ameriškega predsednika je težko. Položaj ameriškega predsednika tudi ne dopušča, da bi bil v Belli hiši samo "part tinner."

Sicer pa je po zdravniških ugotovljenih tole nevarno dejstvo:

Na splošno bolehamo na srečo. V industriji pride eden na vsakih 15 delavcev, ki ima težave s srcem. Na leto izgubimo 176 milijonov delavnih dni, ker so delavci na srečo bolni. Če gledamo na materialno stran tega vprašanja, znaša izguba na zaslužku in produkciji, več kakor \$2,000,000,000 na leto. Specialisti za srčne bolezni so si končno edini v tem, da se s srcem ni igrati.

Na operaciji

V Charity bolnišnici se nahaja Mr. George Rupena, sin Mr. in Mrs. Joseph Rupena iz 13518 Glenfield Ave., ki je srečno prestopil težko operacijo. Želimo mu, da bi se kmalu zdrav povrnil na svoj dom.

Direktorska seja

Redna seja direktorija Slovenskega društvenega doma na Reher Ave. se vrši v sredo zvečer ob 7.30 uri. Prosi se vse direktorje, da se je gotovo udeležijo.

Rokoborba

Nocoj se v clevelandski areni vrši zanimiva predstava rokoborbe, v kateri je angažiral promotor Jack Ganson najbolj priljavne rokoborce. Glavna bitka bo med Ralph (Ruffy) Silverstein in Gene (Mr. America) Stanlee; dalje bodo nastopili: Hans Schmidt in Bobby Bruns; Don Beitleman in Firpo Zbysko iz New Yorka; Shag Thomas in Joe Scarpello iz Iowa City, Iowa ter dekleti Suzy Starr iz Daytona in Carol Kay iz Chicaga, Ill.

Direktorij in uradnik S.D.D.

Pri Slov. del. domu na Waterloo Rd. so bili izvoljeni za tekoče leto sledeči uradniki in direktorji: Predsednik in blaginjak Walter C. Lampe, podpredsednik Joe Godec, tajnik Vincent Coff, zapisničarica Ann Zele, nadzorniki: Frank Bittenc, Vinko Godina in Al Blatnik, gospodarski odbor: Joe Bradach, George Marrott in Tony Vrh, ostali direktorji: Mary Perdan, Tony Prime, John Lunka, Joe Ogrinc in Frank Mihelic. Seje se vršijo vsakega 24. v mesecu.

DEMOKRATE IN REPUBLIKANCE BO BOLELA GLAVA, KER SO ZA PODRAŽITEV PLINA

OGROMNA INDUSTRIJA PLINA Z OGROMNIMI DOBIČKI

WASHINGTON, 13. februarja—Vodstvo republikanske stranke je že začelo z agitacijo zoper demokratsko stranko, to pa, ker so bili tudi demokrate tisti, ki so glasovali za zakon, ki je dal ameriški industriji naravnega plina popolno prostost v določevanju cen. Republikanci pravijo: Vi demokrate očitajte sedanji republikanski vladi, da ima pred očmi le koristi kapitala in visokega poslovnega sveta. Senator Johnson je demokrat in ima prvo besedo v senatu; poslanec Sam Rayburn je predsednik spodnje zbornice. Oba sta iz Texasa, oba sta bila začetnika zakona, ki je dal industriji naravnega plina popolno svobodo. Ali nista podprla kapital in poslovni svet?

East Ohio Gas Company zahteva od županov ohijskih mest, na primer od Clevelanda in Akrona, da se družbi dovoli 13% povišanje cene plinu. Župana Clevelanda in Akrona sta brzojavno prosila Eisenhowerja, naj zakona ne podpiše, namreč naj vložijo svoj veto—ugovor in bi morali obe zbornici ponovno glasovati, sedaj pa tako, da če naj zakon obvelja, morata biti za njega dve tretjini poslancev spodnje zbornice, kakor tudi dve tretjini v senatu. Pri navadnem glasovanju, ko je bil zakon sprejet, teh dveh tretjin ni bilo.

Za zakon so glasovali senatorji brez ozira na stranko, torej tako republikanci, kakor demokrate, ki zastopajo državo, kjer je produkcija naravnega plina.

NA 11 SEKUND ENO LETALO

Zračni promet se širi naravnost bajeslovno. Posebno v notranjosti Amerike. V civilnem letalstvu vzleti vsakih 11 sekund eno letalo iz enga ali drugega letališča v Ameriki. Pri tem so vsleta samo letala za notranji promet.

Pozdravi

Najlepše pozdrave članicam krožka št. 3 in čitateljem Enakopravnosti pošilja Mrs. Mary Starina, ki se nahaja na obisku pri hčeri Mrs. Eleanor Dickey v Los Angeles, Calif.

Redne seje

Članice krožka št. 2 Progresivnih Slovencev so vabljeni, da se udeležijo redne seje v sredo zvečer, 15. feb., v navadnih prostorih Slov. nar. doma na St. Clair Ave. Na dnevnem redu bodo razne važne zadeve.

Redna seja društva Waterloo Grove št. 110 W. C. se vrši v sredo zvečer v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Pričetek ob 8. uri Vabi se članice, da se udeležijo.

Nocoj ob sedmih se vrši redna seja podr št. 10 S.Z.Z. v Slovenskem domu na Holmes Ave. Po seji se bo med članicami zamenjavalo "srčke" in vršila se bo domača zabava. Članice so vabljene, da se v čim večjem številu udeležijo.

Poleg privatnih hiš uporabljajo plin tovarne, trgovine in razni uradi, skupno je teh odjemalcev 1,800,000, ki plačajo industriji plina na leto \$1,262,000,000.

V Washingtonu obstojajo razne komisije, ki urejajo promet med posameznimi državami. Že pod prejšnjim zakonom je ena od teh federalnih komisij dovolila industriji plina okrog štiri in pol procenta povišanja cen. Takrat so imenovane industrije zahtevale povišek okrog osem odstotkov. S tem poviškom se industrija plina danes, ko je svobodna in svobodno določuje cene, ne zadovoljuje. Industrija trdi, da so produktivni stroški plina večji, da se višajo stroški dobavljanja plina in so torej višje cene le naravna posledica tega pojava.

Cene pline so šle od leta 1946 samo navzgor. Za kubični čevlj plina smo takrat plačali 67.6 centov, v letu 1953 že 86.5 centov, lansko leto pa že 90 centov.

Demokratski senator Douglas iz Illinois, ki je v senatu vodil boj zoper sedanji zakon, to je, zoper odpravo federalne kontro-

ANNA STOIS

Preminila je Anna Stojs, stara 71 let, stanujoča na 3228 Superior Ave. Rojena je bila na Hrvaškem in je bila slovaškega rodu. Tu zapušča moža Bosko, tri otroke Helen, George in Violet ter sorodnike. Pogreb se vrši v sredo popoldne ob 1.30 uri iz Golubovega pogrebnega zavoda, 4703 Superior Ave.

JOSEPH KOSHAK

V nedeljo zvečer je nagloma preminil za srčno kapjo Joseph Koshak, star 65 let, stanujoč na 941 Ruddyard Rd. Doma je bil iz Škocijana pri Mokronogu na Dolenjskem.

Tu zapušča soprogo Mary, rojena Zakrajšek, doma iz vasi Topol, občina Bloke pri Cerknici, tri hčere: Mrs. Josephine Vulich, Mrs. Lillian Montgomery in Ruth, v Chicagu Heights, Ill., dva nečaka in tri nečakinje. Truplo se nahaja v Davis pogrebem zavodu na 18915 Nottingham Rd. Čas pogreba še ni določen.

VREMENU BOMO KOS?

Predsednik Eisenhower je postavil posebni odbor, katerega naloga je ta, da znašje sredstva, da bo človek dirigiral vreme. Na zapadni obali bomo napravili oblake, ki bodo zvišali padavine deset do 17 odstotkov. Ta odbor je prišel v svojih dosedanjih raziskovanjih do zaključkov, da bo pregled točno in tudi odstranil nevarne strele. Odbor je previdno napovedal, da se mu bo posrečilo ukrotiti tudi razne tornade in orkane.

NIKDAR PREPOZNO!

V New Yorku se je vpisal na visoko šolo 60 letni Isaac Presler. Hoče dokončati pravne študije. (Včasih je le dobro, da se zavedamo svoje starosti.) V Rutherfordu, N. J., živi 85 letni Gilbert Loomis, ki je vozil 60 let avtomobil, pa je končno spoznal, da je le prestar za vožnjo.

EVROPA ŠE VEDNO ZMRZUJE

Evropa je že dva tedna v silnem mrazu in v velikem snegu. Evropejcem so dali nekaj upanja, da bo prišlo do spremembe vremena, ker se pomika iz Atlantika gorkejši val, dodali pa so si napovedovalci, da se iz Sibiriije pomika mrzel val proti zapadni Evropi. Mrzli val je očitno perhitel gorkejši val z Atlantika in Evropa ima zopet sneg, mraz, snežne meteže in vse slabše posledice.

Zadnje poročilo pravi, da v zvezi s temi vremenskimi razmerami bilo v Evropi že 269 mrtvih. Poročilo trdi o Jugoslaviji, da je tam 15 mrtvih, ob začetku neugodnega vremena sta bila le dva. Kje ljudje največ trpijo: V Franciji so našli 66 mrtvih, v Veliki Britaniji 42, v Ita-

liji 42, v Nemčiji 18, drugod nekaj manj, ni pa evropske države, ki bi ne trpela po izrednem snegu in mrazu.

Mornarji na morju tvegajo svoje življenje. Več ladij je bilo potopljenih. Helikopterji rešujejo, kar se rešiti da. So slučajni, ko bi bilo na helikopterju prostora za tri osebe, pa se ga je oklenilo tudi deset po številu, samo, da se na eden ali drugi način kamorkoli že spravijo na varno. V evropskih mestih je snega na kupce, in ponekod je ustavljen ves promet, razne prireditve pa so bile odpovedane. Zadnji nastop snega in mraza je imel to posebnost, da ni poznal nobenih mej in je obiskal kraje, ki snega skoraj niso poznali. Med temi je tudi mesto Kim.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by

The American Yugoslav Printing & Publishing Co.

6231 St. Clair Avenue

Cleveland 3, Ohio

HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312

Issued Every Day

Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:

(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year — (Za eno leto)	\$10.00
For Six Months — (Za šest mesecev)	6.00
For Three Months — (Za tri mesece)	4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:

(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):

For One Year — (Za eno leto)	\$12.00
For Six Months — (Za šest mesecev)	7.00
For Three Months — (Za tri mesece)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

SOVJETSKA ZVEZA IN ŠOLA

(1)

V Ameriki smo bili v zadnjem času priča gotovi zaskrbljenosti, kaj je z ameriškim šolstvom. Po ameriških časopisih in magazinih je šlo kar po vrsti vprašanje ameriškega, evropskega in ruskega šolanja. Torej ne več toliko povdarka, kdo je bogat, kje je večja industrija, kje je bolj razvito kmetarstvo, marveč nasprotno, kaj je z duhovno platjo pri nas doma, pa tam v Evropi in v Sovjetski zvezi.

V ameriškem šolstvu je nekaj narobe. Zganil se je na primer Ford in dal na razpolago 500 milijonov dolarjev, ki ne bodo šli v produkcijo, marveč v človekoljubne vzgojne namene. Od te ogromne vsote bodo profitirale tudi ameriške šole vseh vrst, bodo boljše plačane učne poti, pa se bodo lahko bolj posvetile svojemu poklicu. Bomo videli, če bo ta denar prinesel dobro duhovno žetev.

Zganil se je ameriški industrijski svet, pa se je znašel pred gotovim dejstvom, da če bo šlo tako naprej, bo več sovjetskih inženirjev, kakor pa ameriških, bodo ti šli po svetu, ne pa ameriški. Kaj napraviti? Zbrali so zopet precejšnje vsote, ki naj kot štipendije pomagajo nadarjenim študentom, ki morda nimajo sredstev, da svoje študije nadaljujejo in uspešno končajo.

Zganili so se šolniki in se začeli spraševati, ali je sedanji šolski sistem dober, kaj učijo na šolah, kaj pa učijo na šolah v Evropi in kaj v Sovjetski zvezi. Zganili so se profesorji univerz in so svoje študente precej ostro kritizirali.

Vprašanje samo je življensko važno. Mladina, up bodočnosti vsakega naroda, se šola; pa je vprašanje, v kakem številu in kako.

Vzemimo primero med Združenimi državami in med Sovjetsko zvezo. Prvič, ko gre za prebivalstvo. Sovjetska zveza je po prostoru največja država na svetu, po številu prebivalstva na tretjem mestu. Ko so Sovjeti objavili zadnji gospodarski načrt, ki naj velja do leta 1960, so tudi izkazali, da ima Sovjetska zveza 215 milijonov prebivalstva. Računajmo s tem, da je v Združenih državah 165 milijonov ljudi. Razlika v prebivalstvu med obema velesilama bi znašala 50 milijonov. Če ima kaka država 50 milijonov prebivalstva in če je v ostalem gospodarsko-tehnično razvita, v svetu pomembna, smo tej državi dali naslov velesila. Rusija ima torej kakih 50 milijonov več prebivalstva kot pa Amerika, torej toliko, da bi ta presežek že sam po sebi lahko tvoril veliko državo. To je eno.

Drugo je, da se v ogromnem številu ljudi najdejo posebni talenti. Čim večje je število te množice, je naravno, da bo teh posebnih ljudi tudi veliko. Ne moremo pričakovati, da bi kak mali drobčkani narod, ki se še bojuje s slabimi socialnimi razmerami, dal svetu duhovne velikane. Od velikih narodov to pričakujemo. Ni bilo torej nič čudnega, če so vstali tudi v carski Rusiji duhovni velikani, ki so se izkazali na vseh poljih duhovnega življenja. Svet rad bere dobre romane. Splošna sodba pa je bila ta, da so dali dobre romanopisce Rusi, Angleži in Francozi, ne pa na primer Nemci ali Italijani.

Ko gre za komunistični sistem, ki je zajel in to pred vsem tudi šole in šolstvo, naj pribijemo, kar drži brezpogojno, da se je ruski, kakor tudi mednarodni komunizem vrgel takoj od vsega početka na to, da odpravi nepismenost. Kjerkoli, tudi v Jugoslaviji, so se osnovali ljudski odbori, so takoj začeli s tečajmi za odpravo nepismenosti. Pri tem niso delali nobene razlike, ali gre za mladino, ali za starejše, da celo prav za stare ljudi. Nepismenost mora izginiti. Tudi to drži, da pri tem ni ostalo samo pri poskusu ali na sredi poti, marveč se je določeni program brezobzirno izvedel. Če sedaj Sovjetska zveza trdi, da v vrstah njenega prebivalstva ni nepismenosti, ji to moramo brezpogojno priznati.

Ali išče z enako brezobzirnostjo tudi ameriško okolitiste, ki so še ostali nepismeni?!

L. C.

Urednikova pošta

Slovenski dom

v Euclidu

EUCLID, O.—Tukajšnji Slovenci smo lahko ponosni na marsikaj, najbolj pa na splošni napredek okrog Jugoslovanskega centra.

Kot delničar sem se udeležil letne seje. Bil sem izredno presenečen, ko je direktorji podal tako razveseljujočo poročilo. Novi dom je bil takorekoč izplačan v petih letih, ko so izplačali \$144,000 dolga. Iz tega je razvidno, da ima dom izredno dobro upravo in zmognega oskrbnika v osebi Johna Zigmanna in njegove žene, ki že več let zvesto opravljata svoje posle. Vsi zaslužijo pohvalo za tako požrtvovalno delo v tej skoro novi toda veliki naselbini.

Tako je iz tiste majhne cerkvice nastalo novo narodno podjetje, ki služi vsem Slovincem in Hrvatom v tej okolici, ki je zdaj naše kulturno, družabno in društveno središče, na katerega smo vsi zelo ponosni. Ta velika narodna stavba bo trajen spomenik na čast starim priseljencem, ki so pred leti imeli toliko vpgleda v naš razvoj in obstoj, da se niso ustrašili postaviti majhnega doma na tedanji preriji, koder so danes posejane lepe hišice, koder je v poletnem času toliko cvetic in zelenjave, kakor v najlepšem parku. Naselbina je bila že pred več leti tako prijazna, da so jo prvi priseljenci krstili za Belo Ljubljano.

To narodno podjetje je zelo dobro vplivalo na tukajšnje Slovence, da smo skoro vsi enakega mišljenja, ko gre za kako dobro stvar. V nas je zbudilo tisto zavest, da v slogi se marsikaj lahko doseže, kar je drugače sploh nedosegljivo. To je prav, saj tem plemenitim idejam je bil posvečen vsak Slovenski dom v Ameriki, le da se ni ta ideja povsod enako obnesla ker so sejalci nesloge bili preuspešni. To naj bi bil najboljši primer, da je v slogi moč in napredek vnaprej zajamčen.

Slovenski dom v Euclidu se ponaša po lepi senci in zemlji okrog doma, kjer je dovolj prostora za parkiranje avtov, kar nimamo pri ostalih. Slavnostna otvoritev novega doma je bila dne 25. aprila 1950, ko je direktorji izdal obširno spominsko knjigo, v kateri je Ivan Zorman posvetil posebno kitico, ki se glasi:

Slovesen dan naš rod proslavlja,
Slovenski dom srčno pozdravlja:
Čez tujo plan naš spev odmeva
in svetu smelo razodeva,
da rod slovenski še živi
in verno jezik svoj časti.

To je po mojem mnenju neke vrste načelna izjava in če se bomo mi in naši potomci držali tega gesla, bo služila v iste name tudi našim potomcem, bo živa priča, da so tod živeli narodni Slovenci, ki so ustvarjali narodno ognjišče zase in za svoje potomce. Lepšega spomenika jim ne bi mogel zamisliti noben umetnik. Iskrenost in zdrav narodni duh je torej najboljša podlaga za nadaljni napredek, ker nosi v sebi seme novih podvigov in polaga upanje na nove uspehe.

V začetni dobi so imeli baje največji zaslug Frank Zagar, Ignac Rotar, Andrej Ogrin, Frank Rupert, Frank Derdič, John Gerl, Jagodnik in več drugih. Vse podrobnosti mi niso znane ker sem tedaj živel v Collinwoodu. V domu se udeležuje tudi Klub Ljubljana, ki je storil mnogo dela v prid doma, kakor tudi pevski zbor Slovan. Oba sta prispevala tudi v gotovini, da se je ideja uresničila. V tem domu ima

slovenska mladina svoj pevski zbor Adrija in tako izgleda, da bo tod naša pesem in beseda živela še mnogo let, ko nas več ne bo med njimi. Če bi ne bilo teh kulturnih skupin, bi bila ta prelepa naselbina kljub vsemu votla in pusta.

Tu so bile ugodne prilike za lep dom, zato je tudi SNPJ dala ugodne pogoje pri posojilu, kar je pripomoglo k hitrejšemu razvoju in zgradbi. Toda zahvala gre tudi mnogim trgovcem in posameznikom, ki so sodelovali pri tej narodni akciji, ki je postavila našo naselbino na tako zavirljivo mesto. Tako ima clevelandška slovenska metropola devet lepih narodnih domov, kar priča o naši zavesti in nesebičnosti.

Pobudo za ta dopis sem dobil na seji, ko smo slišali tako razveseljujočo poročilo o splošnem napredku, da so bili vsi delničarji zadovoljni.

John Lokar st.

Kazanje slik S. N. Čitalnice

CLEVELAND, Ohio.—"Ti bi tudi lahko nekaj napisal za S. N. Čitalnico," mi je bilo rečeno. "Lahko," sem rekel, in vidite to je vzrok, da vas nadlegujem s to mojo "pisarjijo."

Stvar je namreč sledeča: v soboto, dne 18. feb. 1956 boste lahko videli če vas bo volja priti v dvorano št. 1. S. N. D., slike, ki so bile povzete v naši sosednji republikli Mehiki. Očividci, ki so prisostvovali kazanju teh slik, so se vsi izrazili zelo pohvalno o kazanju istih in razlagi istih.

Slike je posodil iz prijaznosti Anton Zakrajšek, ki jih je posnel za časa njegovega obiska na počitnicah v Mehiki. Če je kdo njemu pomagal pri tem delu, piscu tega dopisa ni znano.

V teku časa ko S. N. Čitalnica obstoja med nami, je od časa do časa vedno prirejala: tombole, predavanja in sedaj bo kazanje gori omenjenih slik. Poleg teh slik bo še nekaj drugih slik, katere bo mogoče tajnik opisal, ker je njemu prepuščeno za ureditev. Po končanem kazanju slik bo prosta zabava, malo prigrizka in kar spada zraven—

Seveda, vse to se vrši v gori omenjeni dvorani in vstopnina je prosta. Čitalnica obhaja letos 50 let, in pravilno bi bilo, da primerno in skromno proslavimo ta dogodek. Tudi o tem se bomo lahko pomenili na tej prireditvi. Odbor bo z veseljem sprejel vaše sugestije in jih izvedel, ako bodo možne za izvesti. Torej ste iskreno vabljeni, da posetite to prireditev Čitalnice v soboto, 18. feb. za S. N. Čitalnico

J. Skuk, predsednik.

PRAZNE DOMNEVE O SNEŽNEM MOZU

Angleško olimpijsko smučarsko moštvo je sporočilo, da je nateletelo na smučnem treningu na samotnem prelazu blizu Val d'Isere v francoskih Alpah v višini 3000 m na sledove snežnega moža. Vsi smučarji so si sledove temeljito ogledali. Smučar Sutton Pratt je napravil tudi nekaj barvnih posnetkov. Vodja moštva je sporočil, da imajo stopinje snežnega moža obliko krožnika. Dobro je bilo videti sledove močno nagubanih podplatov in krempljev. Smučarji so sledili stopinjam, dokler niso na robu prepada izgubili. Noben človek bi si ne upal prestopiti tega roba, pravi vodja in pripominja, da takšnih sledov še nikoli ni videl. Prebivalci Val d'Isere pravijo, da o snežnem možu ničesar ne vedo, pač pa je neki stari pravil, da je videl konec minullega stoletja v okolici orjaškega medveda. Najbrž so smučarji videli sledove medvedjih tac.

Porast delavskih unij

Federalno delavsko tajništvo v Washingtonu je izdalo pregled o stanju unijsko organiziranih delavcev. Prihaja do zaključka, da je teh 18 milijonov, oziroma največ v zgodovini Amerike. Bivša AFL jih ima 10,900,000, bivša CIO 5,200,000, sedaj združeni pod AFL-CIO skupno 16,100,000. Ostanek odpade na rudarje in železnice. Leta 1952 je bilo unijsko organiziranih delavstva skupno 17,000,000, leta 1949 16,000,000 in leta 1947 13,000,000. Delavske unije na vsak način naraščajo. Še en pojav je značilen, da so posamezne unije narasle preko milijona članstva. Najmočnejše so delavske unije v avtomobilski stroki, ki štejejo poldrug milijon članstva, jeklarji z 1,300,000 članstva in prevozniki z 1,200,000 članstva. Vodstvo AFL-CIO, ki je imelo svoje seje v Miami, Florida, je objavilo svoj cilj, da število članstva podvoji. Vrglo se bo na uslužbenca raznih pisarn, ki še niso v unijah.

To ni zavarovanje!

Predsednik Eisenhower je predložil federalnemu kongresu posebno spomenico, ki se tiče našega zdravlja, zdravnikov in zdravil. Delavska zahteva je ta, da naj se uvede splošno zavarovanje za slučaj bolezni in to v okviru velike ustanove Social Security. Predsednik Eisenhower tudi letos ponavlja isto, kar je predlagal lansko leto, da naj se namreč zavarovanje za slučaj bolezni izvede na podlagi privatnega zavarovanja, federalna blagajna pa bi bila garantinja v obliki podzavarovanja.

Ko gre za splošno zavarovanje za slučaj bolezni, naj bi to zavarovanje imelo ta cilj, da se zdravijo zlasti tisti sloji, ki imajo razmeroma nizke dohodke, visokih stroškov zdravljenja pa ne zmorejo. Eisenhower tega programa tudi letos noče pripoznati in predlaga nekaj malenkostnega:

Federalna blagajna naj prispeva 28% v fond, ki naj raziskuje vzroke, pa išče tudi sredstva za pobijanje bolezni.

Za pet let naj da ta federalna blagajna na razpolago \$250,000,000 in to v namene, kakor gori omenjeno.

Federalna blagajna bo prispevala k stroškom, ki so nastali s cepivom in cepljenjem zoper polio, kakor tudi, ko gre za zdravljenje duševno obolelih. To pa je tudi vse, kar predlaga Eisenhower.

Delavec in atom

Centrala AFL-CIO prireja po deželi sestanke, na katerih se razpravlja o posledicah, ki jih bo napravila atomska energija, kadar bo na razpolago privatni industriji. Končnega pregleda, kakšne bodo posledice tega koraka, seveda še ni. Delavstvo pa se zaveda pomena atomske energije v industriji in zahteva, da naj bo vsaj en zastopnik delavstva v komisiji za atomsko energijo. Če naj bo atomska energija na razpolago tudi privatni industriji, potem ne gre, da bi se te ugodnosti poslužile le posamezne privilegirane kapitalistične družbe. Treba je misliti tudi na zaščito delovne moči, ki bo zaposlena pri uporabi atomske energije.

MANJ BREZPOSELNIH V OHIO

Zadnji teden je zaprosilo za podporo radi brezposelnosti v Ohio 11,970 brezposelnih delavcev. Teden popreje je bilo takih prosilcev 13,604. Na splošno vzelo, koliko je bilo na spisku brezposelnih, ki dobivajo to podporo, pa se pokaže, da jih je bil v letu 1954 55,974, letos pa 58,351.

Jugoslovanski ljudski balet

Slika kaže prizor iz predstave jugoslovanskega ljudskega baleta, ki nastopi prihodnjo nedeljo 19. februarja ob 7. zvečer v clevelandskem Music Hallu. Kakor vemo, so bile pokrajine, ki danes sestavljajo južni del Jugoslavije, mnogo stoletij pod vladavo muslimanov ali Turkov, ki so pustili mnogo sledov v navadah in šegah prebivalstva. To se zrcali iz plesov kakor je gornji.

Niti zelo bogati niti zelo siromašni

"Kajne, da so vaši bogataši zelo bogati, vaši siromaki pa zelo siromašni?"

Takole ljudje že dolgo obtožujejo Ameriko. Resnica pa je precej drugačna. V Združenih državah se je razvil močan srednji sloj, v katerega spadamo skoraj vsi. ("Srednji stan" je v ameriškem smislu gospodarski, ne pa ustaljen družbeni razred.)

Rast srednjega sloja je bila hitra in dramatična. Od dni pred drugo svetovno vojno pa do danes so ročni delavci svoje dohodke potrojili, uradniki pa dvajsetkrat. Stalno naraščanje mezd in plač je dvignilo nizke dohodke, davki pa so omejili visoke dohodke. Tako je srednji stan pridobil z obeh strani dohodniške lestvice.

Nič manj dramatično pa ni dejstvo, da je število zaslužkarjev, katerih dohodki znašajo manj kot 1,000 dolarjev na leto, padlo na tri milijone. V tej sku-

pini so mladi, neporočeni ljudje, ki delajo ob šolskih počitnicah, pomagajo pri žetvi in delavci s postranskim zaslužkom. Za resnično siromašne imamo lahko samo tako imenovane priložnostne delavce.

Strokojniki menijo, da gre za "eno izmed velikih socialnih revolucij v zgodovini." Pri tem omenili tudi mi in dejstva, kakor n. pr., da stane zdaj vsaka delnica Ameriške telegrafске družbe okoli 180 dolarjev, da pa ima več kot en milijon Američanov, to je eden na vsakih 165, vsaj po eno delnico te družbe. Sličeno položaj bomo zasledili tudi v pogledu delnic drugih velikihameriških industrij.

Ker je ameriški ustroj svobodne podjetnosti dinamičen, napreden in produktiven ustroj, je posledica stalno naraščajoče bogastvo, katerega je deležno vedno več ljudi.

Common Council.

Politične iz Washingtona

Republikanski senator William Knowland iz Californije, ki je vodja republikanske manjšine v senatu, je ves čas sili v Eisenhowerja, da naj pravočasno pove, ali kandidira ali ne. Knowland se je sedaj prijavil kot kandidat pri primarnih volitvah v Floridi in Minnesoti.

Če bi kandidiral Eisenhower, bi brez dvoma vlek. Boj zoper njega bo težak. Znani Gallupov zavej v Princetonu je povprašal ameriške volilce, koga bi volili, če bi se volitve vršile sedaj. Med demokrati seveda vleče Stevenson, vendar se je kakih 28 odstotkov povprašanih izreklo za Eisenhowerja. Na splošno je razmerje kakor 61 odstotkov povprašanih, ki so se izjavili, da bo zmagal Eisenhower in je to njihova želja, proti 35 odstotkom, ki so prepričani, da bi zmagal Stevenson in je to tudi njihova želja. Po teh podatkih je Eisenhower v zadnjih tednih veliko pridobil med neodvisnimi.

ZANIMIVO!

Pierre Poujade je ustanovitelj francoske politične stranke, ki se bojuje zoper davke. Poujade hčerka bivšega davčnega ravnarja se pokaže, da jih je bil v letu 1954 55,974, letos pa 58,351.

STARŠI IN UČITELJI

V Ameriki obstoja Zveza staršev in učiteljev, ki naj s skupnim delovanjem pomaga do čim večjih šolskih uspehov, pa tudi, da se odpravi, kar je graje vredno. Ta zveza bo dne 17. februarja praznovala 59 letnico svojega obstoja. Zanimiva obletnica za ameriško družabno življenje!

ZNAMKE SE LE POVIŠAJO

Kongres v Washingtonu razpravlja o zakonskem predlogu, koliko naj bodo dražje poštne znamke. Ali se bodo znamke res podražile ali ne in to za navadno pošto, je veliko vprašanje. Smo pač pred volitvami... Oddelek tajništva za pošto za zračni promet pa je objavil svoj sklep, da bo dovolil povišanje poštne pristojbine za zračno pošto in to tri cente, brez ozira na to, kaj bo sklenil kongres. To povišanje bo dovoljeno za vse ameriške letalske proge.

NAJMANJ EN DOLAR NA URO

S 1. marcem stopi v veljavo nov federalni zakon, ki določa, da naj najnižja meza na uro znese vsaj en dolar. Treba bo paziti, da se bo zakon res spoštoval. Federalno delavsko tajništvo je v ta namen ustanovilo 14 uradov.

Janko N. Rogelj:

Izobraževanje zelenca

(Nadaljevanje)

Štirje uradniki so bili iz Ohio, trije iz Chicage, drugi iz drugih mest in držav. Moja želja je bila takrat, da bi spoznal voditelje bratske organizacije ter mogoče tudi nekoga govoril žnjimi. Zaželel sem, da bi nekoga odšel iz East Helene, ven v svet, morda v Chicage, še rajši v Cleveland, kjer je več slovenskega življenja. Celo na misel mi je prihajalo, da bi bil nekoga društveni predsednik, da bi predsedoval, pa kaj... ubogi "greenhorn" boš mislil na to, ki si šel postal član društva v daljni Montani. Iz takih mest kot je Cleveland in Chicage prihajajo tiste, katere volijo v glavne odbore. Ob taki misli je nastajalo še večje in neutušeno hotenje, da grem nekoga v Cleveland, v ameriško Ljubljano.

Izmed omenjenih glavnih uradnikov sem pozneje srečal vse, razven Bricelja in Gešel-a, na konvenciji v Springfieldu, Ill., leta 1918, kjer sem bil za pisnikar sedme redne konvencije, a zapisnikarje je bila Justina Rom, v Ameriki rojena Slovenka. Potem na tretji izredni ali združitveni konvenciji leta 1921 v Clevelandu, kjer smo bili štirje zapisnikarji, poleg mene še Anton J. Terbovec, Peter Bernik in John Underwood.

V prvi številki lastnega mesečnega glasila SNPJ je urednik Frank Kerže napisal več člankov. Prvi članek je o lastnem glasilu, drugi članek pojasnjuje, zakaj so ustanovili svoje lastno glasilo, tretji članek pripoveduje, kaj nameravajo z lastnim glasilom, četrti članek napoveduje, kaj bodo prinašali v glasilo in peti članek je tako dober in važen, da je takrat v meni pustil neizbrisljivo sled in novo vero v slovensko življenje v Ameriki. Glasi se:

Jednota in politika

"Kot smo slišali do sedaj, nima Jednota popolnoma nobene zveze s politikom. Zato pa naravno vsem društvom in članom, naj pošljajo zadeve, katere imajo kolikor toliko zveze z Jednoto, naravnost Jednoti in nikamor drugam. Opozarja se zlasti, da se ne bo Jednote, njenega imena, društva in posameznikov vlačilo po političnih časopisih. Jednota se ne utika v prepričanja in mišljenja posameznih članov. Kdor hoče kot oseba poročati svoja politična prepričanja, naj pošlje svoja poročila kamor hoče. A zapomnite si: kot oseba, ne kot član Jednote ali društva. Zato pa ne smete v takih poročilih na politično časopisje nikdar omenjati Jednote, društev ali članov. A ne samo to. Tudi napade na člane, oziroma brate opuščajte. Napadi ne širijo bratstva pač pa sovraštvo. Zato pa: Jednotine zadeve ali društvene zadeve—Jednoti, zasebne pa kamor kdo hoče.

Dolžnost vsakega člana je, da spoštuje prepričanje svojega brata prav tako kot svoje. Jednota spoštuje prepričanje vsakega člana; zato bo vsakega branila, kogar se bo napadalo.

Pravila pravijo, da smo vsi enakopravni bratje s pravicami in dolžnostmi. Ker smo raznih prepričanj, smo morali ustanoviti svoje glasilo, katero se ne utika v prepričanje posameznikov. Glasilo je in bo za vse in ne samo za nekatere.

V vsakem društvu imamo ljudi, ki te ali one stranke. Če pošljete društvu poročilo na kak političen časopis, gotovo ne ustrežete vsem. Zato ga morate poslati samo na Jednotino glasilo.

Zapomnite si torej: Ne Jednote, ne njenega imena, ne društva in ne članov kot takih ne smete priobčevati v nobenem političnem časopisu, ampak samo v Jednotinem glasilu. Glavni odbor bo pazil na to in postavil pred porotni odbor vsakega, kdor se pregreši. Pravila so tukaj, da se ravnamo po njih, ne pa, da jih kršimo in vlečemo vsak na svojo stran."

Izobraževanje zelenca je bilo v uspešnem zagonu. Prečitani članek je utrdil moje članstvo pri društvu, ker v društvu mi je bila zamčena svoboda mišljenja in prepričanja, a Jednota me bo branila, če se me bo napadalo. O tem sem bil trdno prepričan, zato sem bil ponosen, da sem član tako dobre slovenske organizacije v Ameriki. Saj to je bila zdrava in pozdravljena smernica za organizacijo, ki si je oskrbelo tako lepo ime, da je bila slovenska, da je bila narodna, da je pomagala v nezagodi ali ob smrti, in da je bila skupna in dobra za vse člane enakopravno.

Takrat sem čital v East Heleni "Glas Naroda" in "Glasilo" SNPJ, pozneje tudi "Glas Svobode" in "Clevelandsko Ameriko." Izobraževanje se je nadaljevalo. Postati sem hotel fraternalist za vsako ceno, toda v East Heleni ni bilo dovolj razgledov in prilik. V začetku leta 1916 sem že resno mislil, da se preselim v Cleveland, Ohio.

Na dan 26. maja istega leta sem dospel v ameriško Ljubljano, v slovenski Cleveland.

Val narodnega dela me je takoj potegnil k uresničevanju in izražanju za idejo Slovenskega narodnega doma. Meseca decembra sem bil izvoljen za direktorja SND. Tu se je pričelo pravo izobraževanje zelenca med preiskusnimi in delavnimi samorastniki, katerim je takrat načeljeval mladi slovenski zdravnik, doktor Frank J. Kern, ki je ljubil disciplino in tako ustvaril trden temelj za uresničitev Slovenskega narodnega doma v Clevelandu.

Tu sem tudi svobodno zadihal, nikdo več me ni klical z imenom "greenhorn." Nisem prišel v Cleveland iz New Yorka, ampak iz zapadnih ameriških držav. Od tam so prihajali v Cleveland že stari Amerikanci, ki so upali potovati tudi "po svetu," ko so prišli v Ameriko.

S prestopnim listom pridem k društvu "Vodnikov venec št. 147 SNPJ." Tu se mi je uresničila želja, da bi bil društveni predsednik. To se je zgodilo v poznejših letih. Društvo me je poslalo na dve konvenciji, na obeh sem bil zapisnikar, kakor sem že prej omenil.

Cleveland postane moj novi dom.

Veleposestva v Braziliji

Rio de Janeiro,

Vsak dan privozijo v predmestja Ria, Sao Paola, Rosife in drugih velikih mest prašni kamioni s tovorom, ki ga pripeljejo 1000 do 2000 km daleč. Na kamionih beže kmečke družine iz vasi v mesta. Preseljevanje z veleposestev v mesto, iz zaostalih ali sušnih pokrajin v bolj razvite, se je razmahnilo tako, da skoraj vsak deseti Brazilec ne živi več v državi, v kateri se je rodil. V mestih, ki so središča industrializacije, zaslužijo kmetje brez zemlje, koloni in spolovinarji dva—ali celo trikrat več karkor prej, razen tega pa uživajo tudi zaščito delovne in socialne zakonodaje, o kateri brazilska vas še ničesar ne ve.

Sistem veleposesti, ki so ga upostavili Portugalci, ko so v začetku 16. stoletja odkrili in kolonizirali Brazilijo, se je ohranil do naših dni. Zemljo ima samo približno vsaka četrta družina na vasi. Nad 60% zemlje je v rokah veleposestnikov, ki je imajo po 500 in več hektarov. Posamezna veleposestva so prave majhne kraljevine. Šestinsdeset veleposestev ima po 200,000 ha zemlje. Agrarno vprašanje v Braziliji pa ima svoje posebnosti. Tu je položaj drugačen kakor v gosto naseljenih deželah Daljnega Vzhoda, ker je Brazilija velika skoraj tako kakor vsa Evropa, prebivalcev pa ima komaj 57 milijonov.

"Kmetijstvo ognja"

V Braziliji imajo na prvi pogled čuden politični pojav. Najmočnejša politična stranka, tako imenovana "Socialnodemokratska stranka"—PSD zajema industrijsko meščanstvo iz mest ter veleposestnike iz najbolj zaostalih držav. Če izvzamemo posamezne kraje z naprednejšim kmetijstvom in srednjo zemljiško posestjo so oblike življenja v Braziliji še anarhične. Prometa ni, kmetje obdelujejo zemljo v glavnem samo z motiko, kolobarjenja in gnojenja zemlje ne poznajo. Orno zemljo dobivajo s sečnjo in požiganjem gozdov. To metodo so podedovali od Indijancev. Ko zemljo na enem kraju izčrpajo, zažgo drugi del gozda. Znaten del njihove zemlje ostane neobdelan, kmetje nimajo dovolj presežkov za prodajo, ne vozil, da bi jih vozili v mesta.

Zato so veleposestva dokaj zaprte skupnosti.

Monokulturne "fazende"

Drugačen je položaj v primorskem pasu in južnih delih dežele, kjer so se zakoreninila monokulturna veleposestva, tako imenovane "fazende." Tam je razen industrijske Brazilije tudi tista Brazilija, za katero je vedel svet že prej: Brazilija kot največji pridelovalec kave na svetu in drugi svetovni pridelovalec kakaosa, tretji sladkornega trsa in peti bombaža. Tu se je že vnel srdit spor med industrijo in zaostalimi delovnimi dan, plačan letni dopust, prepoved otroškega dela, ugodnosti nosečim ženskam in drugi ukrepi, ki jih je predlagal, naj bi odstranili polfevdalne ostanke in povečali kupno moč kmečkih množic. Hkrati bi podražitev delovne sile prisilila lastnike fazend, da bi modernizirali svojo proizvodnjo.

SOBE V NAJEM

Odda se eno ali dve sobi z vsemi udobnostmi. Si lahko kuhate in perete. V lepem kraju blizu busa. Pokličite IV 1-7005

HIŠA NAPRODAJ

ZELO DOBRE HIŠE — CENE ZMERNE

Zidan veneer bungalow s spalnicami: garaža za dva avta. V lepem kraju od E. 185 St. Hiša je vredna te cene \$19,800.

Bungalow s 2 spalnicami; lepo razpredeljena hiša; ima "awning" iz aluminija, kot tudi zimska okna in mreže; preproge so vključene. Drugo nadstropje je izolirano. Na željo se dobi tudi pohištvo. Od Euclid Ave. v Euclidu. Cena samo \$16,500.

Imamo še več drugih novih in starih hiš v lepih naselbinah.

Za podrobnosti se obrnite na KOVAC REALTY 960 EAST 185th STREET KE 1-5030

Oglašajte v --- Enakopravnosti

Skrajna levica, komunisti in socialisti vidijo izhod v agrarni

reformi. Njihovo stališče pa je ostalo brez odmeva celo med kmečkimi množicami. Pokojni predsednik Vargas je imel drugačen splošen načrt o ureditvi tega vprašanja. Po njegovem mnenju bi morali sistematično kolonizirati Brazilijo, pri tem pa favorizirati srednjo posest, razvoj prometa ter izgradnjo silosov, klavnic in drugih naprav. Kar se tiče monokulturnih "fazend" v primorskih krajih in na Jugu, je menil, da bi agrarna reforma dez-organizirala pridelonje kave, sladkornega trsa, kakaosa, bombaža in drugih najvažnejših izvoznih pridelkov. Namesto agrarne reforme je predlagal, naj bi tudi na vasi uveljavili delovno in socialno zakonodajo, veljavno za delavce v mestih. Obvezne minimalne mezde in minimalni delovni dan, plačan letni dopust, prepoved otroškega dela, ugodnosti nosečim ženskam in drugi ukrepi, ki jih je predlagal, naj bi odstranili polfevdalne ostanke in povečali kupno moč kmečkih množic. Hkrati bi podražitev delovne sile prisilila lastnike fazend, da bi modernizirali svojo proizvodnjo.

Vargasov osnutek zakona o uveljavljanju delovne in socialne zakonodaje na vasi, predložen lani aprila, še zmeraj čaka v Kongresu na glasovanje. Ta zakon bi povzročil temeljite spremembe na vasi, čeprav ga ne bi uveljavili povsem dosledno. Pri zadeti bi bili lastniki fazend, katerih gospodarske pozicije je industrija že tako močno omajala. Največja bitka se bje zato v Braziliji okrog vprašanja, ali bo veleposestniško kmetijstvo potegnalo deželo nazaj, ali pa bodo zmagale nove sile, ki jih potiska v ospredje industrializacija.

ŠOLNINA
Janezek: "Kmalu mi ne bo več treba plačevati šolnine."
Oče: "Kako to? To bi bilo zelo razveseljivo."
Janezek: "Profesor mi je namreč rekel: 'Še ena taka domača naloga, pa lahko zahtevaš šolnino nazaj.'"
RAJSI SE JE POTIKAL PO DŽUNGLI
Neki 43-letni Malajec se je po štirih letih vrnil iz džungle v domačo vas. V džunglo je bil zbežal, ker ga je žena pretepla. Ženo je pozneje pičila strupena kača in šele po njeni smrti se je mož vrnil.

NA OBISK V DOMOVINO? POMOČ SORODNIKOM?

100 lbs. — BELE MOKE \$9.75

Paket št. 1 \$12.50	Paket št. 18 \$21.75	Paket št. 2 \$16.50
10 lbs. sladkorja	100 lbs. bele moke	5 lbs. kave Santos
10 lbs. riža Carolina	22 lbs. sladkorja	10 lbs. sladkorja
5 lbs. kave Santos	11 lbs. riža Carolina	10 lbs. riža Carolina
5 lbs. masti	6 lbs. kave Santos	10 lbs. špagetov
5 lbs. špagetov		10 lbs. masti
5 lbs. mila		10 lbs. mila

NEMSKI RADIO APARATI od \$35.00 naprej
BICIKLI od \$38.00 naprej
DINARJI NAPRODAJ! Din 1000 za \$1.50
DENARNA NAKAZILA preko Narodne banke Jugoslavije po Din 600 za \$1
POTNIKI: Naša rojstna domovina je krasna. Kdo je ne bil rad obiskal? Če ste namenjeni tja, se javite pri nas in preskrbeli vam bomo vsa potrebna dovoljenja ter mesto na ladji ali letalu.

bled TRAVEL SERVICE 6113 St. Clair Ave. CLEVELAND 3, OHIO
Tel. EX 1-8787 Tel. EX 1-8787

FIRE...BEWARE!

...smoking in bed! Don't do it — you'll live longer!
Other good rules are: Don't use frayed electric cords — Don't use flammable cleaning fluids — Don't overload your wiring system — Don't let children play with matches — Clean out junk from attic and basement and Be careful with oil stoves!

SPARKY SAYS: DON'T GIVE FIRE A PLACE TO START!

At Last! Speed-Cooking With Controlled Heat!

Many of you have enjoyed the easy convenience and many savings of speed-cooking "without looking" in a pressure or pan that gives you automatically controlled pressure, at your choice of 8, 10, or 15 lbs. But the big news, today, is an electric pressure pan that adds automatically controlled heat to its already familiar advantage of selective pressure! There's never been anything like it, anywhere! This newest development means that now you can fry, stew, braise and boil as well as pressure cook and can, all in this new completely different appliance. By setting the heat control at 175 degrees, food can also be kept serving-hot until needed. This new electric pan can be used anywhere, in the home or in cabins, trailers, cottages or on the patio. Simply plug it into any standard 110-120 volt AC outlet and you're ready to prepare dozens of tempting dishes. Laura Wilson, of the Mirro Test Kitchen, has prepared this special "test recipe," to demonstrate how practical the full heat range of this newest electrical sensation really is. Try it yourself, and see!

- Mexican Scramble**
- 2 lbs. round steak, cubed
 - 1/4 teaspoon pepper
 - 6 tbsps. onions, chopped
 - 2 No. 2 cans whole kernel corn (drained)
 - 2 tbsps. green pepper, chopped
 - 2-1/2 cups tomato juice
 - 4 tbsps. fat
 - 1 tsp. chili powder
 - 2 tps. salt
1. Plug in Mirro-Matic Electric Pressure Pan, set Thermo Heat Control at 300°, to brown meat, onion, and pepper in hot fat. Add salt and pepper.
 2. Add corn, tomato juice, and chili powder.
 3. Cover and set Selective Pressure Control at "10". When Control jiggles change Thermo Heat Control to "10". Cook 20 minutes.
 4. Disconnect pan. Reduce heat under faucet. Remove cover.
 5. Connect pan and set Heat Control at 212°. Thicken gravy with 2 tbsps. cornstarch dissolved in 1/4 cup cold water.
 6. Reduce Heat Control setting to 175°, to keep Mexican Scramble serving-hot, without further cooking.

What were you doing in February, 1946?

MAYBE you were just out of the Army or Navy. Undoubtedly you were still counting red points and probably trying to tease an automobile salesman to sell you a new car. If you were like most Americans you were also buying U. S. Series E Savings Bonds.

And if you were, this message is for you. The Bonds you bought in February, 1946, mature this month! That means that every \$37.50 you invested in Bonds then is worth \$50 today.

And here's more good news! Under the present Bond law the maturity period of Series E Bonds has been extended a full 10 years. There's nothing for you to sign—no visit to the bank required for you to take advantage of these extra earnings. Just hold on to your Bonds and let them go right on earning money for you. With the extended interest period, your Bonds can earn up to 80% more than you originally paid. For example, that Bond that's valued at \$50 today will be worth \$67.34 in 1966—giving you a net return of \$29.84 over your original \$37.50 investment.

Few of us know exactly what we'll be doing in 1966. But you can count on this. The principal you put into Savings Bonds back in 1946, as well as your 1956 Bond investments, will continue to be safe—not subject to market fluctuations. And interest on your money will still be piling up for you at the steady average rate of 3%, compounded semiannually.

So to put your future on a sound financial basis, hold on to your maturing Bonds—and invest in more where you bank or on the Payroll Savings Plan where you work.

For the big things in your life, be ready with U. S. Savings Bonds

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks for their patriotic donation, the Advertising Council and

ENAKOPRAVNOST

MATIJA GORJAN

Jože Pahor

(nadaljevanje)

Prestala je in opazovala Matijo. Zadelo ga je. Hkrati se je dvignilo pred njegovimi očmi vse, kar koli je bilo v zvezi z Lambergerjem. Vse se je ta trenutek pokazalo v drugačni luči. Vrsta vprašanj se je oglasila.

"Ali mu je znano," je iskal, "al ve to Kissel?"

Trpko se je zasmejala.

"Ali ve ali ne, kaj meni to mar?"

Montanarus je bil prepričan, da ve, sicer bi ne bil tako poniževal Klare.

"Da si v boju z Lambergerjem, si dejala, to pomeni, da ga ne moreš pozabiti! Ljubiš ga..."

CHICAGO, ILL.
FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL DEarborn 2-3179

WANTED TO RENT

FAMILY of 5 needs 2 bedroom house. Western suburb. Rent to \$100.

Call — FLeetwood 2-4980

YOUNG COUPLE, 3 children — Desire 5 or 6 room house to rent or sublease. Vicinity W. or N.W. Excellent references.

MAnsfeld 6-5231

REAL ESTATE

ROOMING HOUSE — Will sacrifice for quick sale. Wonderful Evanston location. 13 rooms rented, plus own apartment. 1 block in N.W. Campus. Excellent income. By owner.

GRGreenleaf 5-9186

NEW LENOX — 7-room house — Automatic oil heat, 1 1/2 baths, shower in basement, double siding, storm windows — screens thruout, aluminum doors; corner lot 80x147; 2-car garage; 2 blocks to depot.

New Lennox 2821

DOWNERS GROVE — Beautiful brick 2 bedroom modern home. Like new. National fireplace. Wall to wall carpeting, tile bath, kitchen, nook, full basement, storms-screens, 1 1/2 car garage, front drive. Priced at \$20,000. By owner.

Downers Grove 2935 M

FEMALE HELP WANTED

HOUSEKEEPER — Plain cook, and second girl. Stay. 3 priests. Catholic rectory. Park Ridge, by streetcar.

TALcott 3-4912

WOMAN capable of caring for 6 room apartment and light laundry on Monday, Wednesday and Friday.

Call — LOngbeach 1-7711

HOUSEKEEPER — To live in home and run like your own. 5 1/2 days. Stay. Age 30 - 50. Wife bedridden. \$25 week.

GARden 2-3533

GENERAL HOUSEWORK - COOKING — Stay. Own room. Top salary. Permanent. 2 school age children. Winnetka home.

Central 6-0835

MALE HELP WANTED | MALE HELP WANTED

ENGINEERS

MECHANICAL AND INDUSTRIAL

Write

WARD M. JOHNSON, Personnel Manager

SANGAMO ELECTRIC CO.

SPRINGFIELD, ILL.

sree! Saj mi bo žal, ker sem govorila resnico! Lagala bi ti bila in tvoj obraz bi se razjasnil, žarel bi od sreče!"

Montanarus jo je pogledal, šalila se je. Stegnila je roko, segla mu s prstom pod brado ter mu skušala dvigniti obraz.

"Vsaj pogledaj me," je dejala, "morda bom videla v tvojih očeh, da si živel bolje kot jaz!"

"Jasna!"

"Ne, ne vprašam te po tvojem življenju! Kakor koli si živel, je zame brz pomena. Le tega nisem zmogla več, biti poleg tebe z lažjo v srečo! Glej, zdaj mi je lepše, veselejše sem!"

Vstala je in pripravila dvoje mizic, postrežnica je prinesla jedi. Montanarus je pogledal Klaro. Videl je, da je lepa in da ga gleda z očmi, ki je v njih ljubezen.

"Prvi pogled!" se je šalila. "Po dolgi, brezupni noči!"

"Sam ne vem, kako je z menoj," se je opravičeval resno. "Daleč sem od tu in pri tebi sem!"

Klara se je smehljala. "Glej čakala sem, da boš vstal in šel..."

"Vedno si se poigravala z menoj, kakor se danes," se je branil.

"Samo preizkušala sem te, ker si mi bil ljub od trenutka, ko sem te prvič srečala. Mar nisem imela prav, če nisem verjela tvojim besedam? Le dokazom bom verjela, sem dejala takrat. Nisem jih čakala, vedela sem, da si tako prihranim razočaranje!"

Naslonila se je na divan in zrla skozi okno. Tema je že bila zunanaj. Montanarus je videl, kako je Klaro premagovalo čustvo. Rahlo ji je položil roko na koleno, a ga je že isti trenutek zgrabila zadrega.

"Brrr!" se je naglo otresla plemkinja. "Šibka sem, slabič, pa mislim, da sem silna!"

Vstala je, natočila si čašo in

naglo izpila. Nato je šla zapirat polokna.

Ko se je vračala, se je zaplela in obstala.

"Ne bi smela pokusiti vina," je dejala ter si z roko zakrila oči. "Že čutim, kako me omamlja."

Nato je stresla z glavo, stisnila oči in gledala Montanarus kakor iz dalje.

"Še te razločim," je dejala smehljaje se, "le moj nočes biti!"

"Kaj hočeš s temi šalami?"

"Oprosti," se je opravičevala, "saj vidiš, kako je z menoj!"

Lahno se je začela zibati v pasu, rahlo je dvigala roke. Pomameno se je začela prestopati. Montanarus jo je opazoval, popolnoma se je imela v oblasti. Bližala se mu je, odmikala in začela peti. Bila je plesna pesem, dasi je bilo Klarino petje bolj podobno izrazitemu govorjenju:

"Ko si dejal, da ljubiš me, kako bi ti verjela? Kjer sla plameti, ljubezni nikako bi te objela?"

Ponovila je zadnji vrstici, približala se v plesu Montanarusu ter mu rahlo skušala dvigniti glavo. Spet je odplesala, dvignila gole roke in pripovedovala ž njimi.

"Glej, čas beži! Še ljubim te, ki takrat sem molčala. Ti dvomiš, misliš-zdaj samo, kako sem te izdala!"

Ponovila je vso kitico, nagačivo, bližala se mu je z živahnimi kretnjami in z izzivajočimi pogledi. Montanarusu se je zdelo, da je njen ples zgovornejši kot njena pesem. Če bi vso noč plesala, ne bi se je naveličal gledati. Klarino telo je bilo vedno mamljivejše, njene kretnje so vnmale, v igri ramen pod steklenim lestencem, v blešku zelebilā zadrega.

"Brrr!" se je naglo otresla plemkinja. "Šibka sem, slabič, pa mislim, da sem silna!"

Pela je tretjo kitico, strastno in bolno obenem:

Saj ni res! Preden sonce vzšlo, že najin dan temni. V slovesa mrtvem ognju naj spomin ljubezni najine zgori!"

Montanarus je vstal, v krvi mu je gorelo. Klara se mu je bližala in odmikala, njen ples je bil vedno strastnejši.

"Jasna!" je zaprosil Montanarus in je razprostrl roke.

Bilo je, kakor da ga ne čuje. Njeno telo pa je vabilo in klicalo.

Montanarus je stopil za njo in jo ujel. Klara se mu je vrgla na prsi, objela ga z vso silo okrog vratu in poljubila na ustne.

Pritisnil jo je k sebi in vrnil poljub. Potem jo je vzdignil in nesel v spalnico. V njegovih mišičastih rokah je bila kakor igračka.

15

Novo čete so prihajale v Ljubljano. Ostale so nekaj dni v mestu, da se odpočijejo in preskrbe s hrano, potem so odhajale s trumom in hrumom proti Postojni in dalje na bojišče. Ljubljana je bila čez noč pravo bojno taborišče. S četami je prispel tudi novi vrhovni poveljnik grof Salm in vse je kazalo, da se pripravljajo važni dogodki. Govorilo se je, da je treba še pred pričetkom potrebne nove, sveže sile. Le tako dolgotrajna vojna odloči z enim mahom, sicer bodo žrtve vedno težje in uspeh sam vedno dvomljivejši. Da se stvari odločijo je bilo volje dovolj, ni pa bilo sredstev.

Eminenca Christophorus Rawber se je še vedno vbadal, da bi dosegel čim večjo pomoč kranjskega plemstva. Tudi njemu samemu se je zahotelo veselega vojaškega življenja, brez katerega rod Rawberjev ni mogel prebiti. Potreboval je vojne-ga plena, ker mu je razkošni dvor požiral ogromne vsote. Nič manj denarja ni požiralo tudi Rawberjevo diplomatsko življe-

nje. Gornji grad je bil prevelik v samoti sredi hribov, da bi tam vzdržal mož, vaju širokemu svetu in njegovim lepotam, mož v najlepših letih in vzgojen za svetne za tišino molitev in nadzemskih premišljevanj.

Toda uspeh je stari diplomat dosegel šele tedaj, ko je Galjard spretno izbral uro. Ta je videl trdovratnost plemstva, posebno malega, ki ni imelo od vojne nikake koristi, ampak le izgubo, zato je hotel mestu še nadalje zagotoviti naklonjenost vladarja, ki je bil kakor ustvarjen za večne denarne stiske. Računal je dobro. Namesto da požre deželna blagajna velike vsote, ki bi izginile največ v bisage višjega plemstva, so mesta poklonila cesarju lepo vsoto zlatnikov, ki je bila še vedno mnogo nižja kot bi se morala izplačati deželi. Zdad je bilo tudi plemstvo primorano, da se pokloni vladarju z darovi, ki jih je Visočanstvo želelo.

Čisto na tihem je prišlo do sporazuma, da smejo plemstvo kakor tudi samostani pobirati davek za vojno z neverniki in sicer svobodneje kot doslej. Prej se je pobiral davek na glavo, zdaj se je smelo izterjevati poljubno. Ker je dežela ječala v stiskah in pomanjkanju in mnogokateri tlačan ni ničesar več zmogel, je bilo dogovorjeno, da se pobira toliko več pri tistih, ki lahko plačajo. Tlačani, ki ničesar ne premorejo, bodo morali kot novinci na bojišče. Vzlic govoricam ni namreč nihče verjel, da bi se vojna odločila še pred jesenjo. Naravno, da si je plemstvo izgovorilo primerno plačilo za svoje delo: pridržali si bodo tem večjo vsoto, čimveč se jim bo posrečilo izterjati.

S prihodom čet v Ljubljano se je lahkoživje šele prav razbohotilo. O svetli gospodi, ki se je bila od vseh strani zbrala v tem bogatem mestu, se je že prej mnogo govorilo. V visokem spremstvu Maksimilijana I. so bili ljudje, o katerih krepostih so krožile

od ust do ust vedno nove zgodbe.

A dasi nekaterim visokim gostom nihče ni zameril njihovih veselih doživljajev in so v kratkem celo zasloveli kot junaki dneva, je lahkoživje naposled vendar zapljuskalo previsoko. Nenadno je odjeknilo po mestu, da se godijo stvari, ki se ne bi smele goditi.

(Darje prihodnjic)

V blag spomin

ob 10. obojtnici smrti našega ljubljenelega soproga, očeta in starega očeta

Frank Bals

Preminul je dne 14. februarja 1946.

Dolgo let je že poteklo, odkar si Ti zapustil nas, črna zemlja Te pokriva, a mi Te pogrešamo ves ta čas.

Zaman je žalost, tok solza, ker smrt je kruta, brez srca, kar vzame, več nazaj ne da.

Zalujoci:
THERESA, soproga
FRANK, WILLIAM in THERESA, otroci
FRANK, JERRY, BOBBY, PATRICIA, NANCY in MARGARET, vnuki

Cleveland, Ohio, dne 14. feb. 1956.

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim

nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

19461 SO. LAKE SHORE BLVD.

Pokličite:

IVanhoe 1-9382

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

EARN YOUR WINGS IN THE GROUND OBSERVER CORPS

Be a plane spotter...protect our nation from threat of air attack

The oceans once kept us safe from air attack. But today's long range bombers make these waters seem like small lakes.

If war comes, we must assume the Kremlin will strike first with more than 1,000 heavy bombers. To meet this threat, our Army, Navy and Air Force are now on 24-hour duty. But our radar screen may not be able to provide the all-important warning.

Your eyes and ears are needed to help detect hostile aircraft which may try to sneak through our defenses. You can do this job in the Ground Observer Corps as a civilian volunteer plane spotter.

Hundreds of thousands of patriotic men and women are already serving a few hours a week. Many more are needed. Earn your wings, do your part—you're really needed.

Keep your eye on the sky in the GROUND OBSERVER CORPS

JOIN TODAY—CONTACT CIVIL DEFENSE

Telephone Number

Contributed as a public service by

Wake Up! Sign Up! Look Up!

ENAKOPRAVNOST